

הפרה זוטא

הגנת De Minimis בדיני זכויות יוצרים: לא כל הפרה קטנה מצדיקה הגשת תביעה, ובוודאי שלא מצדיקה מתן

פיצוי / עו"ד ערן סורוקר ועו"ד מתן שוק

ספרו של התובע מסקר בהרחבה את הכדורגל הישראלי, ומחול מפורסמת כתבה שבשוליה טבלה בת 10 שורות.

למרות שהוכחה לכאורה העתקה של יצירה מוגנת, לא ייפסקו פיצויים משום שמדובר בהפרה קלת ערך, שאדם סביר לא היה תובע בגינה.

מעשה בהיסטוריון הספורט אלישע שוחט, אשר חיבר את הספר "מאה שנות כדורגל בישראל" המשתרע על 420 עמודים. אחד מעמודי הספר כולל טבלה המפרטת את מספר

הופעות מאמני נבחרת ישראל לנוער במשחקים בי-נאציים. בשנת 2007 פרסם העיתון "מעריב" טבלה דומה. שוחט הגיש תביעה בסך 247 אלף שקל נגד העיתון ועורכי מדור הספורט בטענה להפרת זכויות היוצרים שלו בטבלה.

בית המשפט קבע שאכן יש דמיון בין הטבלאות ושהיתה הפרה של זכות יוצרים, אך דחה את התביעה. בלשונו של בית המשפט: "התביעה עוסקת בזוטי דברים. מקום שספרו של התובע מקיף למעלה מ-400 עמודים המסקרים בהרחבה את תחומי הכדורגל הישראלי, וכשממול מפורסמת בעיתון כתבה שבשוליה טבלה הסוקרת ב-10 שורות בלבד את שיאני ההופעות של מאמני הנוער, לכל היותר עסקינן בפגיעה זניחה ומזערית שלפי מבחן האדם הסביר אינה מקימה עילת תביעה".

לסיכום: בתי המשפט, המכירים בחשיבות ההגנה על זכויות יוצרים ומושיטים יד לסייע באכיפת הדין על מפרים הגוזלים עמל אחרים, מתמודדים בשנים האחרונות עם מספר גדל והולך של תביעות בגין הפרת זכויות יוצרים, חלקן מוצדקות וחלקן רוב מהומה על לא מאומה. אימוץ הגנת De Minimis יקנה לבתי המשפט אמצעי נוסף לגדוע תביעות זוטות אלו ולהתמקד בטיפול בתביעות ממשיות ומוצדקות. ///

לא כל פגיעה חד-פעמית... צריכה להוליד התדיינות משפטית. יש וניתן למחול ולסלוח; יש ורצוי להבליג; יש ועמידה עיקשת על תביעה אינה אלא קנטרנות לשמה" (ת.א (י-ם) 1839/01).

כלל יסוד במרבית שי-טות המשפט הוא, כי בית המשפט אינו עוסק בזוטות ובמעשים קלי ערך הנמצאים מתחת לסף תחתון של חומ-

רה ואנטי-חברתיות, זאת גם מקום בו אין מחלוקת שהמעשה ממלא אחר יסודות העבירה הפלילית או העוולה האזרחית. לכלל זה שם לטיני קליט: De Minimis Non Curat Lex, ובקיצור De Minimis. בבסיסו של כלל זה ניצבת הגישה, כי בשל הכ-לליות הבלתי נמנעת של הגדרות העבירות והעוולות, אין מנוס מנגישה ברובד התחתון שלהן כאשר אין מצדיקות את מלוא חומרת הדין. לדוגמא: לא יהיה זה ראוי לייחס לאב שנתן לבנו לטעום מייין הקידוש בשבת עבירה של עידוד קטין לשתות משקה משכר. כמו כן, אין זה נכון לייחס לסבתא שנשקה ללחי נכדה, חרף התנגדותו, עבירה של תקיפה.

מניע נוסף לקיומה של ההגנה במשפטים אזר-חים הוא, כי על בתי המשפט, העמוסים בלאו הכי, להתמודד עם תיקים "אמיתיים" ולא עם תביעות קנטרניות וטורדניות, שאדם בר-דעת ומזג רגיל לא היה תובע בגינן. בישראל מעוגנת הגנת De Minimis במשפט האזרחי בחלק הכללי של פקודת הנזיקין, בסעיף 4 שכותרתו "מעשה של מה בכך".

חוק זכות יוצרים החדש, אשר נכנס לתוקף במאי 2008, קובע בסעיף 52, כי הפרה של זכות

יוצרים היא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין יחולו עליה בשינויים המחויבים. מכאן עולה השא-לה, אם נתבע בגין הפרת זכות יוצרים יכול להתגונן בנוסף להגנות הרגילות הקיימות בחוק, כמו שימוש הוגן או הגנת מפר תמים, גם בהגנת De Minimis. מהן אותן הפרות פעוטות של זכויות יוצרים, אשר בעניינן יש לבית המשפט שיקול הדעת שלא לתת סעד לבעל זכות היוצרים?

ניטול את הדוגמא הבאה. דנה, אמנית, עוסקת בעיצוב חדרי ילדים. חברה ביקשה ממנה לאייר את חדר הילדים בביתה בציורים של צבי הנינג'ה רפאל ומיכאלאנג'לו. בעלי זכויות היוצרים בדמויות שמעו על המקרה והחליטו להגיש תביעה כנגד דנה בגין הפרת זכויות היוצרים.

קבלת הגנת De Minimis בנסיבות אלו משמעה, כי גם אם יגיע בית המשפט למסקנה, כי זכויותיהם של בעלי הזכויות הופרו, הרי שבשים לב לאופי ההפרה, מדובר במעשה של מה בכך, שאינו מצדיק קביעת אחריות משפטית ניתן שלא לחייב את המפר בתשלום פיצויים לנפגע.

ביולי 2009 החילה שופטת בית המשפט השלום בתל-אביב, ניבה ריב, את הכלל של זוטי דברים על תביעה לפי דיני זכות יוצרים. בית המשפט קבע, כי

הכותבים הם ממשרד סורוקר-אגמון המתמחה בדיני קניין רוחני